

STUWEN

50.

RIJKSWATERSTAAT
DIRECTIE BOVENRIVIEREN
Arrondissement Rijn en IJssel

RIJNKANALISATIE
VOORONTWERP 1950

Samenvattende nota d.d. November
1950 met 9 bijlagen.

door L. P. van Beneden

50.21

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Oost-Nederland

Bibliotheek

Nr. ANSR-50.1 ON

Samenvattende nota
over de
Rijnkanalisatie,
voorontwerpen 1950.

RWS Dir. Oost-Nederland
Bibliotheeknr. ANSR - 50.1 ON

met 9 bijlagen.

- bijlage 1: Overzicht van de kanalisatieplannen.
" 2: Lengteprofiel IJssel.
" 3: Stuwpeilen en afvoeren.
" 4: Omschrijving der plannen.
" 5: Stuwcomplex Doorwerth.
" 6: " Amerongen.
" 7: " Wijk bij Duurstede.
" 8: " Vreeswijk.
" 9: " Krimpen.

Inleiding.

- In deze samenvattende nota is verwerkt:
a. de volledige nota van Juli 1950;
b. de aanvullende nota van November 1950.

Toelichting op de bijlagen.

Bijlage 1: Schematisch en in kleuren is aangegeven - in situatie en lengteprofiel - waar de stuwen zijn gedacht bij de 5 verschillende kanalisatieplannen, en welke stuwpeilen bij de O.L.R.afvoer van de Boven-Rijn zouden dienen te worden ingesteld.

Bijlage 2: op deze bijlage is het lengteprofiel van de IJssel weergegeven in de huidige toestand, en na Rijnkanalisatie. Tevens zijn aangegeven de tussenstadia.

Bijlage 3: hierop is voor de 5 plannen de stuwregeling met de daarbij behorende waterstanden en -afvoeren ingetekend.

Ter vereenvoudiging van de tekening zijn wegge-latende mogelijke varianten op de stuwregeling, zoals ten aanzien van afvoerverdeling Rijntakken, doorvoer Betuwepand, vroeger of later sluiten van het Betuwe-pand, enz.

Bijlage 4: op deze bijlage zijn schematisch en in staatvorm de eigenschappen van de 5 plannen gekarakteriseerd, en wel ten aanzien van:
uit te voeren werken,
stuwregeling en stuwschade,
waterhuishouding en scheepvaart,
kosten.

1919
1919

De voornaamste nadelen der verschillende plannen zijn rood onderstreept.

Bijlagen 5, 6, 7, 8 en 9: hierop zijn schetsmatig getekend de situaties der stuwcomplexen voor de verschillende kanalisatieplannen, te weten:

stuwcomplex Doorwerth,
" Amerongen,
" Wijk bij Duurstede,
" Vreeswijk,
" Krimpen.

De situatie van deze stuwcomplexen is uiteraard nog slechts schetsmatig aangeduid en voor wijziging vatbaar. De benodigde vrijheid in keuze van stuwtypen en sluisafmetingen is hierbij aanwezig.

Conclusie.

Kanalisatie van de Nederrijn heeft - doelbewust - tot gevolg dat de afvoerverdeling der Rijntakken wordt verbroken; de IJssel krijgt meer water, dus de takken Nederrijn-Lek en Waal-Merwede minder.

Voor de bovenrivieren geldt daarbij als eis dat de korting in hoofdzaak ten laste komt van de Nederrijn, aangezien aan de vaarwaterdiepte van de Waal en van de sluis te Weurt niet getornd mag worden.

Voor de benedenrivieren geldt daarentegen als eis, dat de korting niet mag geschieden ten laste van de Rotterdamse Waterweg, doch desnoods van het Hollands Diep, en wel in verband met zoutbezwaren.

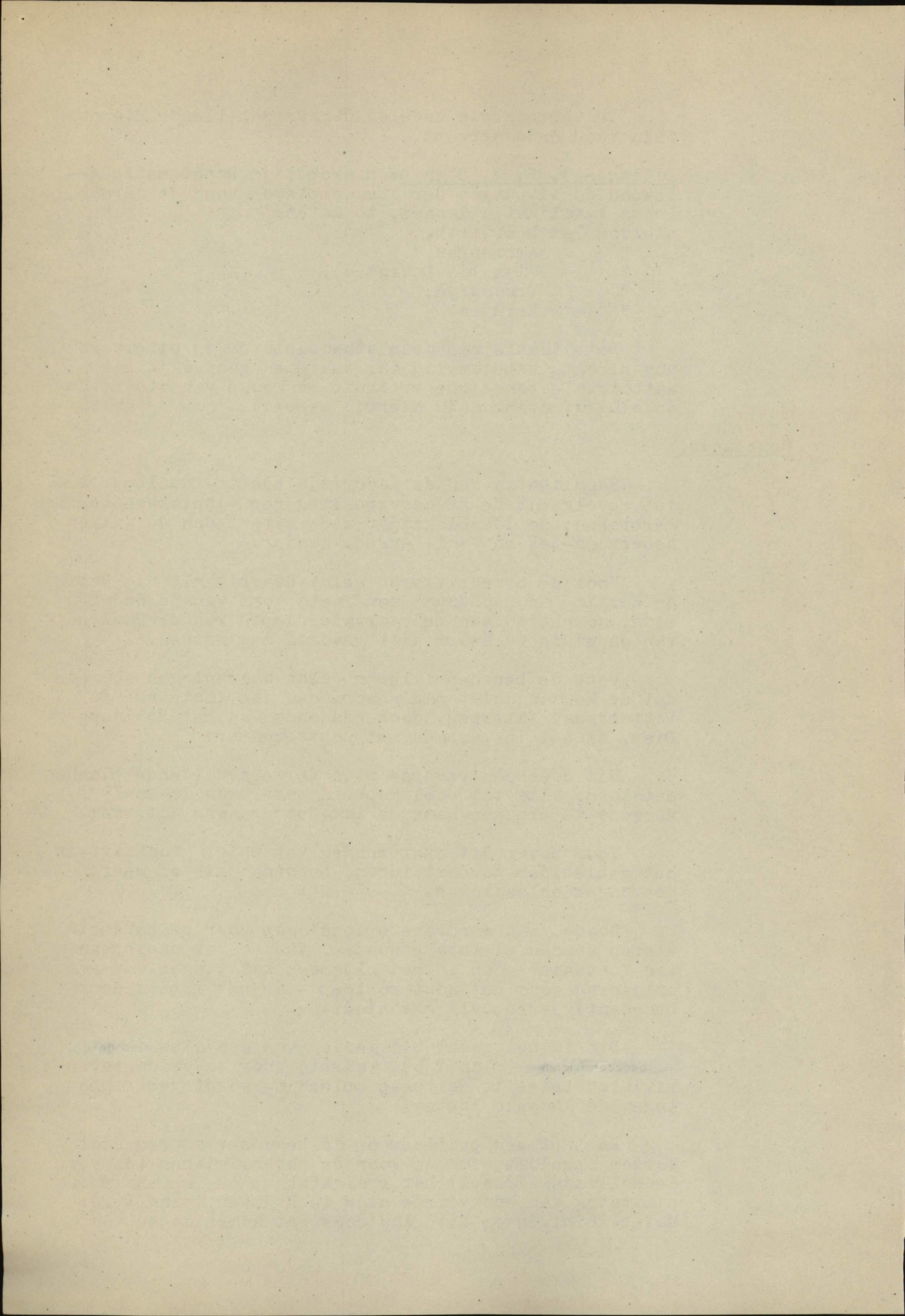
Uit deze controverse zijn de verschillende plannen ontstaan, alle tot doel hebbend water van de Waal-Merwede te brengen naar de Lek-Rotterdamse Waterweg.

Voor zover dit overbrengen van water geschiedt in het gebied der bovenrivieren, ontstaan min of meer gewrongen oplossingen.

Goede, aanvaardbare oplossingen voor de bovenrivieren worden slechts gevonden, indien het overbrengen van zoetwater - en in het algemeen het vinden van een oplossing voor het zoutprobleem - op het gebied der benedenrivieren zelf geschiedt.

Dit is het geval bij aanleg van een stuw x in de benedenrivieren (plan T 5), waarbij voor zover de bovenrivieren betreft, de beste oplossing wordt verkregen tegen de laagste kosten.

Kan het zoutprobleem op de benedenrivieren niet worden opgelost, dan is voor de bovenrivieren (en voor de Hollandse IJssel) het vraagstuk op te lossen door plaatsing van een vierde stuw te Krimpen (plan T 2). Het bezuinigen op dit plan door het samenvoegen van

de stuwen van Vreeswijk en Amerongen tot één stuw, hetzij te Amerongen (T 3), hetzij te Wijk bij Duurstede (T 4) wordt onaanvaardbaar geacht.

In dat geval ware te verkiezen om plan T 1 aan te houden. Als variant kan dan later altijd nog in de praktijk worden onderzocht of het wellicht gewenst en mogelijk is om de waterdoorvoer door het Betuwepand een weinig te verkleinen, doch de afzuiging van de Waal door het Pannerdensch kanaal een weinig groter te maken.

Op grond van het bovenstaande wordt het volgende plan voorgesteld:

a. ten behoeve van de Rijnkanalisatie worden stuwcomplexen gebouwd nabij Doorwerth, Amerongen en Vreeswijk;

b. deze stuwcomplexen moeten zodanig van constructie en inrichting zijn, dat zij passen in de kanalisatieplannen T 1, T 2 en T 5;

c. de vereiste bodemverlaging van Pannerdensch kanaal, Nederrijn, Lek en IJssel wordt, zolang geen exacte gegevens bekend zijn omtrent het zandtransport, en zolang geen beslissing is genomen omtrent de verbeteringsplannen in de benedenrivieren, tot het strikt noodzakelijke beperkt;

d. wordt tijdens de uitvoering van de Rijnkanalisatie besloten tot uitvoering van radicale plannen voor oplossing van het zoutprobleem in de benedenrivieren (zoals stuw Moerdijk) dan kan de bodem der bovenrivieren geleidelijk meer op diepte worden gebracht;

e. worden de benedenrivieren niet verbeterd, dan kan aan de hand van de met de stuwregeling verkregen ervaring nog nader worden nagegaan, welke uiteindelijke oplossing te prefereren is. Het is gewenst in deze voorlopige toestand de IJssel nog niet ten volle de gewenste hoeveelheid water te geven om de toestand op de Lek niet te verslechteren. Dit wordt bereikt door de IJssel nog niet op de uiteindelijke diepte te brengen en de bochtafsnijding te Rheden achterwege te laten. Gekozen kan dan worden uit de volgende definitieve oplossingen:

1. handhaving van de dan aanwezige toestand, waarbij de IJssel dus niet het volle kwantum krijgt;
2. vergroting afzuiging Waal;
3. vergroting afvoer Betuwepand (plan T 1);
4. tussenoplossing tussen 1e, 2e en 3e;
5. een vierde stuw te Krimpen.

Gemeend wordt dat met het bovenstaande plan een zo grote variatiemogelijkheid aanwezig is, ook na totstandkoming van de stuwen te Doorwerth, Amerongen en Vreeswijk, dat geen gevaar bestaat, dat een ongunstige eindtoestand verkregen wordt.

Arnhem, 16 November 1950.

De Hoofdingenieur van de
Rijkswaterstaat in het ar-
rondissement Rijn en IJssel,

w.g. L. van Bendegom.

